

Covenant & Conversation

FAMILY
EDITION

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

Teruma • תרומה

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ל"ט) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.
"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaşım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlılığıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." - Rabbi Sacks

İnşacıları İnşa Etmek

Özet

Teruma peraşasının açılış satırlarını okuduğumuzda Mısır Çıkışı'nın dramından, Bene Yisrael'in Mişkan'ı - çöldeki portatif Mabet'lerini - inşa etmelerine dair ayrıntılı anlatıma olan geçişe tanık oluruz.

Tora'nın bu kısmı Şemot kitabının üçte birini kapsamakta ve beş peraşaya yayılmaktadır (Teruma, Tetsave, Ki Tisa peraşasının yarısı, Vayakel ve Pekude). Bu anlatıma sadece Altın Buzağı olayıyla ara verilmektedir. **Acaba bu konu neden bu kadar uzun ve ayrıntılıdır?** Bereşit kitabında Tanrı'nın tüm evreni yaratması yalnızca otuz dört pasukta tarif edilmişti. Öyleyse, Bene Yisrael için sadece, daha sonraları yerini Bet Amikdaş'a bırakacak geçici bir yapı olan Mişkan'a bu şekilde odaklanmanın sebebi nedir?

Bunun da ötesinde, Mişkan'ın Şemot kitabına dâhil edilmesi de şaşırtıcıdır. Şemot bir ulusun doğuşu hakkındadır. Mısır'daki köleliği, Paro'yu, On Bela'yı, Çıkış'ı, denizin içinden geçişi ve Sinay Dağı'nda verilen Aseret Adiberot'u kapsar ki bunlar, halkın kolektif belleğinde merkezi yerlere sahip olan olaylardır. Buna karşılık, korbanların gerçekleştirildiği yer olan Mişkan, Koenlere ve korbanlara dair kanunları açıklayan Vayikra kitabına daha uygun görünmektedir. Öyleyse neden burada, Şemot kitabındadır?

Bereşit'ten Şemot'a geçiş, Bene Yisrael'in bir aileden bir ulusa olan evrimini işaretler.

Mısır'da Bene Yisrael tek bir geniş aileyi oluşturmaktaydılar. Oradan ayrıldıklarında ise, ortak bir kader ve bellekle birleşmiş oldukça büyük bir halk haline gelmişlerdir. Ancak gelecekleri için ortak bir sorumluluğu paylaşma konusunda sürekli bir sıkıntı yaşamaktadırlar.

Şemot kitabında Bene Yisrael, özgürlüğe alışkın olmadıkları için, pasif ve şikâyete yatkın bir halk görünümündedir. Geçimlerini ve güvenliklerini sağlama konusunda Moşe'ye ve Tanrı'ya bağımlıydılar. Bir aksaklık olduğu zaman huysuzlaşmaktadırlar ve bu da onların uyum ve

birliktelik eksikliklerini ve sorumluluk alma konusundaki gönülsüzlüklerini göstermektedir.

Tanrı'nın insanlara gösterdiği en büyük eylemi olan Sinay'daki Vahiy - Tanrı'nın tüm halka görüldüğü müthiş olay - dahi, Bene Yisrael'i, günah işleyip Altın Buzağı'yı yapmalarına kadar yalnızca kırk gün boyunca bir arada tutabilmiştir. Onları en büyük mucizeler bile değiştiremediyse, ne değiştirebilirdi?

Cevap beklenmedik şekilde gelmiştir. Tanrı, Moşe'ye tüm halkı Mişkan'ın inşasına ortak etmesini söylemiştir. Herkes ellerindeki hammaddelerle, kişisel becerileriyle, vakfedecekleri zamanlarıyla, Tanrı'nın Mevcudiyeti için sembolik bir yuva yaratmaya katkıda bulunacaktı. Bu görev, ihtişam veya kalıcılık gerektirmiyordu; katılım ve katkı gerektiriyordu.

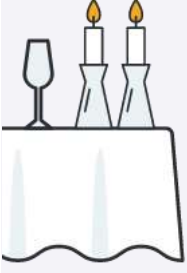
Halkın cevabı müthiş olmuştur. Ortaya koydukları cömertlik hammadde fazlalığına yol açmıştır. O kadar ki, Moşe'nin onlardan başışta bulunmayı kesmelerini istemesi gerekmiştir. Mişkan'ın inşa edildiği sürenin tümü boyunca halk içinde hiç şikâyet, hiç isyan, hiç sorun olmamıştır. **Tüm harika ve mucizelerin başaramadığını, Mişkan'ın inşası başarabilmiştir. Halkı dönüşüme uğratmıştır. Onları birbiriyle uyumlu bir grup haline getirmiştir. Onlara bir sorumluluk ve kimlik duygusu vermiştir.**

Bu bağlamda, Mişkan'ın hikâyesi, bir ulusun doğuşundaki temel ve elzem öğelerden biri olmuştur. Uzun ve ayrıntılı biçimde anlatılması hiç şaşırtıcı değildir; Şemot kitabına ait olması hiç şaşırtıcı değildir; ve onda geçici nitelikte hiçbir şey yoktur.

Mişkan varlığını ebediyen sürdürmemiştir, ama öğrettiği ders kalıcı olmuştur: **Bizi değiştiren ve dönüştüren, Tanrı'nın bizim için yaptıkları değil, bizim Tanrı için yaptıklarımızdır. Özgür bir toplum en iyi Mişkan'la simgelenebilir. Bu bizim birlikte inşa ettiğimiz yuvadır. Tebadan vatandaşa dönüşmemiz ancak birer inşacı haline**

gelmemizle mümkündür. Özgürlüğümüzü kendimizden verdiğimiz şeylerle hak etmemiz ve kazanmamız gerekir. Özgürlük bize hak edilmemiş bir hediye olarak verilemez.

Bizi özgür kılan, bize yapılanlar değil, bizim yaptıklarımızdır. Ve bu, o zaman olduğu kadar bugün de doğru olan bir derstir.

Şabat Sofrası için Tartışma Soruları

1. Birlikte bir şey yaratmak için başkalarıyla işbirliği içinde çalıştığınız bir zamanı düşünün? Bu deneyim işbirliği yaptığınız kişilerle olan ilişkinizi nasıl etkilemişti?
2. Acaba Mişkan projesi, Tanah'ta insanların birlikte bir şey inşa ettikleri başka hangi örneklerle kıyaslanabilir?
3. Sizce Bene Yisrael Mişkan'a başışta bulunmak konusunda neden bu kadar motiveydi? Onlara neyin ilham verdiğini tahmin edebiliyor musunuz?

Kı saca Peraşa

Bene Yisrael'e Mişkan'ın inşası için on üç farklı hammadde tedarik etme görevi verilmişti. Bu hammaddelerin içinde altın, gümüş ve bakır gibi metaller, mavi, mor ve kırmızı tonlarda boyanmış yünler; keten, keçi kılı; çeşitli hayvan derileri, ağaç, yağlar, baharatlar ve değerli taşlar vardı.

Moşe Sinay Dağı'nda Tanrı'dan, Mişkan'ı O'nun için nasıl yapacaklarına dair ayrıntılı talimatlar almıştı. Bu ayrıntılardan bazıları şöyleydi: Mişkan'ın en kutsal yerinde Aron duracak, bu bölge, *Parohet* adı verilen güzel bir perdeyle örtülecekti. Aron'un içinde *Aseret Adiberot*'un bulunduğu *Luhot* (levhalar) yer alacaktı. Aron'un tepesinde, saf altından yapılmış ve kanatları gerilmiş iki *keruvim* (bir melek türü) bulunacaktı. Mişkan'ın *Parohet*'in önündeki kısmında yedi kollu şamdan (*Menora*), üzerine *lehem apanim* adı verilen özel ekmeklerin yerleştirildiği bir masa (*Şulhan*) ve girişe yakın bir noktada üzerinde tütsü yakılan altın bir *mizbeah* (sunak) yer alacaktı.

Mişkan'ın ve avluda yer alan bakır kaplı *korban Mizbeah*'ının etrafı, ahşap direklere asılmış keten perdelerle çevrili olacaktı.

Gümüş çengel ve süslemelerle donatılmış olan bu ahşap direkler, bakır kazıklarla sağlam bir şekilde toprağa tutturulacaktı.

Mişkan'ın genel tasarımı, Bene Yisrael'in çöl yolculukları boyunca onu kolayca sökme, taşıma ve yeniden kurma olanağı verecek şekildeydi. Bet Amikdaş'ın Şelomo A-Meleh tarafından Yerusalayim'de inşa edilmesine kadar, Mişkan, Bene Yisrael'e birkaç asır boyunca eşlik etmiştir.

Peraşadan Simalar

A-Şem: Birbirimize yaklaşmanın bir sonraki adımı bu; Bana bir Ev yapın bir emsali olmayan.

Mişkan: Mevcudiyetinin barınacağı geçici bir yuvayım ben. Senin halkın inşa etti beni ve öylesine güzel yaptılar ki... Onlarla yolculuk edeceğim zamanım dolana kadar; Bet Amikdaş inşa edilene dek buradayım Sana hizmet için.

Bene Yisrael: Bir halk olarak gündelik yaşamımız başladı. Denizlerin yarılışına dair hatıralar artık geride kaldı. Böylece şimdi Tanrı'ya günbegün bağlanacağız, Mişkan'ı inşa etmekle yolu açacağız.

Mişkan Hammaddeleri: Kırmızı, mor ve maviyiz - kendi başımıza sizin için anlamsız. Ancak ilham dolu Bene Yisrael tarafından başışlandık. Tanrı'mız için bir Ev olacağız ve güzelliğimiz o zaman hayranlık uyandıracak.

Peraşadan Felsefe

Bu hafta halkımızın bir aileden bir ulusa dönüşme sürecinin önemli bir aşamasını görmeye başlıyoruz. Bu dönüşüm nasıl meydana gelmiştir? Mısır Çıkışı'na kadar Bene Yisrael öncelikli olarak, kardeşlik ve köken ortaklığı ile birbirine bağlı geniş bir aile niteliğindedi. Mısır'dan çıktıktan sonra yapılan fiziksel yolculuk, onların bir ulus olmaya giden manevi yolculuklarını da mümkün kılmıştır. Bu süreç sadece nüfusun artmasıyla ilgili değildi; kolektif bir kimlik ve ortak bir sorumluluk duygusu geliştirmekle de ilgiliydi.

Rabi Sacks, Mişkan'ı inşa etmek konulu toplumsal projenin anlam ve önemini vurgulamaktadır. Bene Yisrael bunun öncesine kadar Tanrı'nın mucizelerine ve Moşe'nin liderliğine bel bağlarlarken, Mişkan'ın inşası, geçmişi ve becerileri ne olursa olsun, her bir toplum bireyinin aktif katılımını gerektirecekti. Bu basitçe ibadete yönelik fiziksel bir alan yaratmaktan ibaret değildi. Bene Yisrael içinde çeşitlilik gösteren gruplar arasında birlik ve beraberliği, işbirliğini ve bir amaç duygusunu besleyen simgesel bir eylemdi. Mişkan'ın inşası, Tanrısal kurtuluşun nesnelere olmaktan, kendi kaderlerinin aktif birer katılımcısı olmaya doğru bir geçişi temsil etmekteydi.

Peraşayla Oyun

Haydi, "Teruma Kuleleri" oyununu oynayalım!

Gelin Bene Yisrael'i kendimize örnek alalım ve aile şeklinde bir araya gelerek yeni bir şey inşa etmenin bir yolunu bulalım. Oyun kartları, kamışlar, çatallar veya dondurma çubukları gibi kolayca bulabileceğimiz malzemelerle birlikte hangi yapıları yaratabilirsiniz? Her oyuncu kendi sırası geldiğinde böyle bir yapıya bir parça ekleyecek; böylece tüm oyuncular bu yapının - yıkılmadan - olabildiğince büyük veya yaratıcılık yansıtan nitelikte olması için işbirliği içinde çalışacak.

Peraşadan Bilmece

S. Hangi 2 peraşada, aynı 5 sözcüğün 3 tekrarını içeren bir pasuk bulabiliriz?

Cevap için aşağıya bakın.

Peraşadan Pratiğe

Teruma *peraşası* bütünüyle birlikte çalışma fikri etrafında döner. Bene Yisrael Mişkan'ı inşa ettikleri zaman herkes buna katkıda bulunmuştu. Konu sadece altın veya güzel kumaşlar bağışlamaktan ibaret değildi; herkesi birbirine yaklaştıran büyük bir amacın bir parçası olmakla ilgiliydi.

Peki, bu bizim için nasıl bir anlam ifade etmektedir? Günümüzde fiziksel Mişkan'ımız olmamasına rağmen Mişkan'ın inşa edilme deneyimini nasıl tekrarlayabiliriz?

İster *tsedaka* için biraz para vermek, ister gönüllü olmak, isterse de *hesed* için başka fırsatlar bulmak olsun, tüm bunların altında yatan fikir, birlikte çalışıp katkıda bulunmanın bir yolunu bulmaktır.

Yardım etmenin o kadar çok yolu vardır ki, toplumsal bir projeye bağışta veya katkıda bulunmak, her birey için farklı bir anlam ifade edecektir. Öyleyse kendinize soracağınız en iyi soru şudur: Siz buna ne şekilde dâhil olmak istersiniz? Size neler anlamlı gelecektir?

Peraşa Anlatısı

Yalnız Renk Ekle

Yepyeni bir mahallenin inşa edildiği telaşlı bir inşaat bölgesi vardı. Aileler için çok sayıda ev, parklar ve okullar planlanmıştı. Tüm çocuklar buraya gelecek olan yeni komşuları ve taşındıkları zaman edinecekleri yeni arkadaşlarıyla yaşayacakları keyifli anları düşünmekten heyecan duyuyordu.

Ama bir gün, oldukça beklenmedik bir şekilde, inşaat işleri durdu. Yeni malzemeler gelmiyordu; bu yüzden işçiler de oradan ayrılmış, arkalarında yalnızca bir temel çukuru ve birkaç beton blok bırakmışlardı. Çocuklar hüsrana uğramışlardı, çünkü yeni bir mahalleye yönelik hayalleri birden bire askıya alınmıştı. İnşaat alanı boş, gri ve soğuk kalmıştı.

Bir sabah, Yitshak adında altı yaşındaki küçük bir çocuğun aklına parlak bir fikir geldi. Eline aldığı fırça ve renkli boyalarla birlikte, terk edilmiş alandaki büyük bir beton bloka yaklaştı ve onu boyamaya başladı.

Güneş ışığı, masmavi gökler ve yeşil kırlar içeren capcanlı mazaralar yarattı. Çiçekler, uçaklar, aslanlar, kelebekler ve güzel, renkli şekiller vardı. Oradaki diğer çocuklar da ona katıldılar - başta tereddüt ederek, ama sonra büyük bir coşkuyla. Hep birlikte, yapayalnız kalmış olan gri blokları neşe dolu bir sanat galerisine dönüştürmüşlerdi.

Çocukların yaratıcılık ve ekip çalışması cemaatin dikkatini çekti. Durdurulan projeye yeni bir yaşam nefesi gelmişti. Yerel işyerleri malzemeler bağışlama teklifinde bulundular, anne-babalar fon toplama kampanyası başlattılar ve çocukların sanatından esinlenen işçiler inşaatı tamamlamak için geri geldiler.

Sonunda ortaya çıkan binalar sadece birer yapıdan ibaret değildi; ümidin ve cemaat ruhunun simgeleri haline gelmişlerdi. Ve ne biliyor musunuz? Çocukların boyadıkları bloklar yeni mahallenin her tarafındaki oyun parklarına ve bahçelerine yerleştirildi. Güzel bir şeyi birlikte yaratmanın nasıl da tüm aktivitelerin en iyisi olduğunun renkli birer hatırlatıcısı olarak.

Peraşadan Düşünceler

Bir Düşünün

Diyelim ki cemaatinizi bir araya getirebilecek bir şey yaratmanızı istendi. Bu ne olurdu ve neden? Hangi malzemelere ihtiyacınız olurdu? Nasıl bir görev dağılımı yapardınız?

Peraşadan Bilmece

Bu haftaki cevap

C. Teruma'daki bir pasuk *"vehaftor tahat şene akanim mimena"* sözlerini 3 kez içermektedir (Şemot 25:35). Aynı ifade Vayakel *peraşasında* da aynı şekilde üç kez tekrarlanarak yer almaktadır (Şemot 37:21).

David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma Amazon'dan temin edilebilir.

Facebook, Twitter, Instagram, YouTube icons | RABBISACKS.ORG